

Затверджую

Завідувач ТДНЗ №30

_____ **Г.П.Дереш**

Схвалено

педагогічною радою

протокол №1 від 30.08.2021р.

Освітня програма
Тернопільського дошкільного начального
закладу №30
Тернопільської міської ради
Тернопільської області
2021/2022н.р.

ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (3 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Бере участь у різних формах роботи з фізичного розвитку, організованих вихователем
- Рухається, зберігаючи стійке положення тіла, орієнтується в просторі
- Виконує різноманітні вправи в стрибках, коченні, киданні, повзанні, лазінні, рівновазі
- Катається на санчатах, виконує вправи для адаптації на воді та оволодіння плаванням
- Позитивно ставиться до виконання загартовувальних процедур та вправ із формування рухових навиків

Здоров'я та хвороби

- Знає і називає частини тіла та показує їх
- Знає назви гігієнічних процедур: вмивання, одягання, роздягання тощо, самостійно виконує їх
- Користується милом, індивідуальним рушником, чистить зуби
- Оперує назвами людських статей (чоловік, жінка, хлопчик, дівчинка)
- Негативно ставиться до шкідливих звичок (брати руки до рота, колупатися в носі тощо)
- Розуміє, що рослинна їжа корисна
- Самостійно їсть, добре пережовує їжу; дотримує правил поведінки за столом
- Розуміє, що для здоров'я потрібно дотримуватися режиму дня
- Самостійно їсть, добре пережовує їжу; дотримує правил поведінки за столом
- Розуміє, що для здоров'я потрібно дотримуватися режиму дня
- Знає, що українські національні страви корисні для здоров'я
- Знає про вплив природи на самопочуття людини

Безпека життєдіяльності

- Намагається не гратися гострими та дрібними предметами (не можна брати їх у рот, запихати у ніс, вуха)
- Знає, що категорично заборонено брати ліки та хімічні речовини
- Розуміє, що ігри з сірниками можуть бути причиною пожежі
- Має початкові знання про правила дорожнього руху: транспорт їде про проїжджій частині дороги, пішоходи ходять по тротуарі (узбіччі); переходити вулицю потрібно тільки по пішохідному або підземному переході; знає, що означають кольори світлофора
- Знає, що в природі є отруйні гриби, рослини, ягоди, тому брати їх у рот небезпечно
- Знає правила безпечної поведінки з домашніми тваринами
- Знає, що з незнайомими людьми потрібно бути обачним, не приймати їхні пропозиції

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Має уявлення про сім'ю, рідних людей, які дбають одне про одного

- Виявляє почуття любові та поваги до рідних, близьких
- Виявляє уважність, прихильність до дорослих та однолітків; вміє висловити своє ставлення до них, допомогти
- Виявляє ввічливість, співчуття у поводженні з дорослими та дітьми
- Виявляє дружні контакти з дітьми у грі, праці, продуктивній діяльності
- Виявляє почуття симпатії до дітей
- Бережливо ставиться до іграшок та книг
- Проявляє культуру поведінки у громадських місцях

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Разом з дорослими доглядає за рослинами, піклується про приручених тварин
- Розуміє, що все живе – гарне, добре, корисне (його не можна нищити)
- Бережно ставиться до всіх об'єктів природи
- Розповідає про найпоширеніші явища в природі: сонце світить, тепліє, з'являється листя на деревах, зацвітають квіти тощо
- Розрізняє властивості води (розливається, тече, буває теплою, холодною; чисту воду п'ють люди, тварини, нею поливають рослини, в чистій воді живуть рибки; брудна вода шкідлива, її не можна пити)
- Розрізняє властивості піску та ґрунту (пісок сухий – сиплеться, з мокрого можна ліпити, він не сиплеться; земля може бути сухою і мокрою)
- Розпізнає рослини (овочі, фрукти, ягоди; дерева, кущі, трав'янисті рослини; квіти) за їх зовнішнім виглядом
- Володіє елементарними знаннями щодо будови дерева (стовбур, гілки, листя), називає і показує їх
- Розпізнає свійських і диких тварин, правильно називає основні частини тіла, характерні поведки, дитинчат тварин
- Орієнтується у назвах птахів: горобець, синиця, ворона тощо; особливостях їхньої поведінки
- Володіє елементарними уявленнями про Космос: місяць, зорі, сонце

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Має елементарні уявлення про рідне місто (село), його вулиці
- Володіє елементарними знаннями про транспорт, його призначення, професію водія, шофера. Вміє показати на картинках пасажирський та вантажний транспорт
- Упізнає державну символіку: Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України,
- Орієнтується у видах людської діяльності, у призначенні предметів вжитку, місцях їх зберігання
- Упізнає предмети за їхніми ознаками та властивостями, функціональним призначенням; знаходить і виокремлює в довкіллі знайоме та незнайоме
- Відкриває нові властивості предметів, радіє своїм відкриттям

Предметно-практична діяльність

- Виконує прості трудові доручення
- Своєчасно користується туалетом, носовичком
- Складає свій одяг та взуття з допомогою дорослого

- З невеликою допомогою дорослого одягається та роздягається, взувається та роззувається
- Намагається їсти охайно
- Правильно миє руки, користується рушником
- Спостерігає за працею дорослих, виявляє повагу до результатів праці

Світ мистецтва

- Емоційно сприймає ілюстрації, картинки, вироби декоративно-ужиткового мистецтва
- Виявляє зацікавленість образотворчою діяльністю
- Емоційно-реагує на розмаїття колірної гами
- Слухає невеличкі музичні твори: передає почуття від прослуханого за допомогою міміки, жестів та рухів
- Супроводжує рухами текст театралізованого дійства, імітує рухи тварин, намагався передати емоційний стан персонажів.

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- Самостійно виконує художньо-творчі дії з матеріалом
- Правильно тримає олівець, пензлик; розминає глину, ділить її на шматки
- Має уявлення про безпечне поводження з матеріалами та інструментами для занять образотворчою діяльністю
- Ідентифікує та диференціює своє «Я» із зображеннями, іншими дітьми
- Позитивно реагує на художньо-творчу діяльність
- Встановлює емоційний контакт із дорослим під час занять
- Знає призначення матеріалів для занять образотворчою діяльністю
- Короткими фразами розповідає про свої дії на заняттях, вільно вживає займенник «я»
- Емоційно реагує на зображення, проявляє своє ставлення до них
- Охоче експериментує з матеріалами й інструментами із образотворчої діяльності, знає їх властивості

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність (конструктивна діяльність)

- Розрізняє та називає такі будівельні деталі: кубик, цеглинка, пластина
- Розрізняє деталі за формою та величиною. Розуміє, що стійкість будівлі залежить від положення форм
- Будує прості сюжетні та предметні споруди, називає їх
- Бачить у конструкціях зображення предметів навколишньої дійсності
- Охоче займається конструктивною діяльністю
- Усвідомлює, що споруда має бути акуратною
- Намагається дотримуватися форм товариських і доброзичливих взаємин із дітьми та дорослими

Музична діяльність

- Емоційно відгукується на музику
- Розрізняє звучання різних інструментів (брязкальце, сопілка, барабан, дзвіночок)
- Розрізняє музику за висотою, ритмом
- Виконує невеликі за розміром пісні
- Виконує прості танцювальні рухи: притупування, ходьба, біг, кружляння, напівприсідання, плескання в долоні, наслідує рухи тварин
- Ходить по колу з допомогою дорослого
- Передає ритм ходьби та бігу, змінює рухи під час виконання гри і танцю

Театралізована діяльність

- Розуміє позитивні та негативні вчинки персонажів, відповідно реагує на них
- Цікавиться різними видами театру
- Самостійно використовує іграшку як персонаж
- Веде короткий діалог
- Виокремлює гарне і негарне у зовнішності героїв; емоційно реагує на гарний сценічний костюм
- Самостійно ініціює театралізовану діяльність
- Намагається по-своєму показати того чи іншого персонажа
- Намагається перевтілитися в ігрову роль

Літературна діяльність

- Розуміє загальний моральний зміст художніх творів
- Емоційно реагує на зміст казки, співчуває її героям
- Знає і розповідає напам'ять кілька народних пісень, забавлянок, віршів
- Розповідає фрагмент художнього твору разом із вихователем
- Відповідає на запитання дорослого за змістом твору
- Знаходить на ілюстраціях персонажів твору, називає їх
- Виконує адекватні рухи, жести в ході розігрування українських народних казок, забавлянок
- Бере участь в інсценуванні українських народних казок

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність

- Знає народні ігри та грає у них із ініціативи дорослого
- Усвідомлює свої фізичні можливості
- Охоче бере участь у руховій діяльності
- Активно діє з предметами та іграшками; використовує предмети-замінники
- Задумує просте ігрове завдання та намагається реалізувати його
- В іграх наслідує дорослих, бере на себе соціальну роль, дотримується правил гри
- Усвідомлює, що дорослий є організатором спільних ігор
- Входить у певні (обрані або назначені) ігрові ролі
- Відчуває емоційне задоволення від гри, ролі в ній

Формування особистості у грі

- Адекватно реагує на пропозицію зайнятися ігровою діяльністю
- Ділиться іграшками з іншими дітьми
- Активно діє з іграшками, знає їх особливості та функції, використовує їх в іграх
- Продумає сюжет побудови у конструкторсько-будівельних іграх, використовує побудову у сюжетно-рольових іграх

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Сенсорні еталони

- Знає, що форма, колір, величина – постійні ознаки предметів, які варто враховувати під час виконання різноманітних дій
- Групує однорідні предмети за формою, величиною, кольором
- Співвідносить різнорідні предмети одночасно за величиною і формою
- Зіставляє предмети за кольором, формою, величиною, встановлює їх схожість чи відмінність

- Розуміє поняття: «високо – низько», «вгорі – внизу», «далеко – близько», «в», «на», «під», «за»; може показати розташування предметів у просторі
- Розрізняє на смак овочі, фрукти, ягоди, використовує слова: «солодкий», «кислий», «гіркий» тощо
- Визначає предмети на дотик і зіставляє однакові та різні предмети
- Називає звуки за силою голосу (тихий – гучний)
- Розпізнає голоси тварин і звуки у природі

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Вимовляє правильно і чітко всі голосні та приголосні звуки, крім шиплячих [ж], [ч], [ш] та [р]
- Легко повторює за дорослими слова, в ігровій формі добирає рими (виконує разом із дорослим ігрові вправи на римування)
- Промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу

Словникова робота

- Розуміє мову дорослого, звернену до неї та всіх дітей
- Вміє співвідносити слово, що звучить, з реальними або намальованими предметами
- Розуміє і вживає слова різних частин мови, крім дієприслівника; узагальнювальні слова; слова ввічливості; слова, що означають назви предметів, дій, властивостей далекого, але зрозумілого дітям оточення

Грамотична правильність мовлення

- Розмовляє реченнями: простими, поширеними, складносурядними, складнопідрядними зі сполучниками та сполучними словами, хоча часом вони ще аграматичні
- Вживає іменники в однині та множині, іменники з прийменниками
- Розуміє теперішній і майбутній час
- Вживає дієслова у наказовому способі з відтінками лагідності, ввічливості
- Частково узгоджує іменники з прикметниками та присвійними займенниками у роді та числі

Зв'язне мовлення

- Розуміє запитання дорослого та відповідає на нього окремими фразами, діями, жестами
- Звертається до дорослого з простими запитаннями (*Що це? Як? Де? Чому? Коли?*)
- Легко повторює за дорослим слова, фрази
- Розповідає про побачене та пережите окремими фразами, кількома реченнями, які розмежовуються словами «тут», «там», «цей», «ось»
- За допомогою запитань дорослих відтворює зміст казки, оповідання, розповіді, сюжетної картинки
- Розповідає про побачене та пережите окремими фразами, кількома реченнями, які розмежовуються словами «тут», «там», «цей», «ось»
- Розмовляє складними фразами, вживає підрядні речення, хоча й аграматичні

Мовленнєвий етикет

- Вживає слова прохання, подяки, вибачення
- Вітається та прощається з дорослими
- Веде розмову без зайвих жестів
- Намагається не вживати у мовленні слів-паразитів
- Не втручається в розмову дорослих

ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (4 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Має уявлення про свій організм, різні частини тіла, розуміє, чому треба виконувати фізичні вправи, загартовуватися, дотримуватися норм особистої гігієни
- Охоче займається фізичними вправами, із задоволенням бере участь у різних організаційних формах роботи з фізичного виховання
- Володіє технікою виконання рухів, прагне виконувати рухові дії правильно і гарно
- Вільно ходить і бігає, природно координуючи рухи рук і ніг, не човгає ногами, не опускає голови; володіє різними видами ходьби та бігу
- Стрибає, енергійно відштовхуючись обома ногами і м'яко приземляючись
- Виконує різноманітні вправи в повзанні й лазінні, вміє зберігати рівновагу, кидати й прокочувати предмети, ловити м'яч кистями рук, не притискаючи його до грудей
- Катається на санчатах, велосипеді, плаває

Здоров'я та хвороби

- Розрізняє людей за статтю, віком, а також здорову людину від хворої (за зовнішнім виглядом, самопочуттям)
- Усвідомлює, що людина народжується, проходить різні етапи життєвого циклу
- Називає і відрізняє основні групи їжі – овочі, фрукти, каші; знає їх роль у забезпеченні здоров'я
- Орієнтується в ознаках спраги і голоду, вміє їх ідентифікувати
- Розуміє важливу роль питної води
- Усвідомлює основні вимоги до режиму та гігієни харчування, дотримує правил культурної поведінки за столом
- Володіє вміннями і навичками особистої гігієни, вміє доглядати за порожниною рота; самостійно мити руки і обличчя, користуватися милом, рушником, носовичком, причісуватися
- Розуміє вплив розпорядку дня на здоров'я
- Розуміє, що стан погоди впливає на настрій
- Усвідомлює, що потрібно негативно ставитися до шкідливих звичок і намагатися уникати їх
- Розуміє оздоровчі функції національних страв

Безпека життєдіяльності

- Знає про небезпеку, яку можуть становити для людини гострі, ріжучі, дрібні предмети, ліки, хімічні речовини
- Знає елементарні правила пожежної безпеки
- Знає елементарні правила поведінки на дорозі, має уявлення про дію світлофора, призначення пішохідного переходу
- Орієнтується у правилах поведінки з незнайомцями
- Знає правила поведінки біля водойми у літній і зимово-весняний періоди
- Має елементарні знання про правила поведінки з домашніми тваринами та правила безпеки під час спілкування з ними

- має уявлення про отруйні гриби і ягоди

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Знає та називає членів сім'ї, родини
- Розуміє значення добрих взаємин і порядку
- виявляє активність та ініціативу у спілкуванні з довколишніми, охоче включається в спільну діяльність
- уміє спокійно гратися поруч із дітьми, вступає в спілкування з приводу іграшок, ігрових дій
- Має друзів, до яких проявляє особливу прихильність; ставиться приязно до однолітків
- Поводиться за столом відповідно до норм культурної поведінки
- Надає допомогу, вміє проявити співчуття за своєю ініціативою
- Дотримується простих правил поведінки на вулиці, у громадських місцях
- Відчуває межу припустимої поведінки, належну дистанцію у взаєминах з різними людьми
- Використовує загальноприйняті форми вітання, звертання, прощання, подяки
- Бережливо ставиться до іграшок, книг, свого одягу
- Розрізняє добрі і погані вчинки, може оцінити вчинок
- Має елементарне почуття гумору

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Розуміє, що сонце знаходиться на небі, воно світить, зігріває все навкруги, несе тепло до землі рослинам, тваринам і людині
- Визначає властивості води, снігу, льоду
- Відрізняє пісок від глини і визначає їх властивості
- Розрізняє і класифікує дерева, овочі, фрукти, квіти, трав'янисті рослини
- Встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки, пов'язані з сезонними змінами
- Називає пори року і визначає їх характерні ознаки
- Визначає стан погоди (іде дощ, сніг; дме вітер, світить сонце тощо)
- Визначає стан неба у різну погоду
- Милується природою рідного краю, бережно ставиться до її об'єктів
- Знає будову рослин
- Цікавиться природою свого регіону (рослини, тварини)
- Називає свійських і диких тварин, птахів та умови їх існування
- Намагається дотримувати правил поведінки у природному довкіллі: не рве квітів, не руйнує мурашників, не ловить метеликів, не завдає шкоди жукам
- Доглядає за рослинами і тваринами
- Усвідомлює, що життя і здоров'я залежить від довкілля
- Цікавиться світом навколишнього простору, радіє красі зоряного неба

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Дотримується правил співжиття в колективі, проявляє при цьому чемність, толерантність

- Прагне підтримувати порядок і затишок у житловому приміщенні, вдома та у дитячому садку, дбайливо ставиться до предметів побуту й іграшок, свого одягу та взуття
- Прагне висловлювати елементарні адекватні судження про свої досягнення
- Зацікавлено ставиться до предметного довкілля, доречно застосовує отримані раніше знання
- Називає предмети домашнього побуту і вжитку, знає їх застосування
- За допомогою дорослого обстежує предмети, визначає їх зовнішні ознаки, застосовуючи різні аналізатори

Предметно-практична діяльність

- виявляє позитивне ставлення до трудових завдань
- Роздягається та одягається у певній послідовності
- Зашнуровує черевики за допомогою дорослих
- Розчісує волосся, користуючись індивідуальним гребінцем
- Миє руки, користується рушником
- Старається їсти акуратно
- Підтримує порядок у груповій кімнаті (після гри кладе іграшки на відведене місце, витирає пил зі стола, стелажів)
- Допомагає вихователю у підготовці до занять, розкладаючи матеріал, а після заняття – збирає його
- Допомагає помічникові вихователя накривати на стіл
- Прибирає на ігровому майданчику
- Доглядає за квітами та мешканцями куточка живої природи
- Садить і доглядає за висіяними горохом, квасолею, квітами, висадженою цибулею
- Збирає врожай зі свого городу
- Взимку підгодовує пташок

Світ мистецтва

- Розуміє зміст картин, упізнає персонажів розповідає про них
- Помічає гарне у творах образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва
- Впізнає та запам'ятовує невеликі музичні твори різних жанрів, емоційно відгукується на зміст музичних творів
- Виявляє інтерес до театралізованої діяльності; має елементарні знання про театр
- Знає, що є різні види театру (ляльковий, пальчиковий, тіньовий тощо)

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- уміє користуватися матеріалами та інструментами для художньо-трудова дій
- Свідомо ставиться до образотворення, планує свої дії, обговорює кінцевий результат, виправляє помилки
- Бережно ставиться до своїх виробів
- У спільній роботі узгоджує свої дії з діями інших
- Має найпростіші уявлення про види образотворчого мистецтва
- Знає назву матеріалів та інструментів для художньо-творчої роботи
- Може сформулювати мету власної діяльності
- Під час роботи коментує власні дії, може спрогнозувати результат

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність (конструктивна діяльність)

- уміє розрізняти деталі будівельного матеріалу
- Створює елементарні споруди шляхом комбінування знайомих форм, розташовує їх залежно від стійкості деталей на площині
- Зводить різноманітні будівлі для обслуговування та реалізації ігрових задумів
- Має елементарні уявлення про властивості паперу, працює з пазлами, складає картинки за сюжетом знайомої казки
- Працює з рухомим конструктором, вміє визначати основні деталі
- Створює споруди з піску, снігу, виокремлюючи деталі

Музична діяльність

- Під час слухання музичних творів орієнтується в характері мелодії, настрої
- Розрізняє контрастну динаміку звучання, тембр музичних іграшок та інструментів
- Співає нескладні пісні, володіючи навичками розподілу дихання
- Намагається співати злагоджено, протяжно
- Рухається правильно, відображаючи ритм і темп музики
- Виконує рухи з атрибутами та образні рухи
- Танцює, виконуючи танцювальні рухи: «пружинка», притупування однією та обома ногами, плескання в долоні, кружляння по одному та парами, «веселі ручки»
- виявляє фантазію під час виконання танцювальних рухів
- Бере участь у музичній грі-драматизації на тему українських народних пісень, ігор
- Охоче водить хороводи

Театралізована діяльність

- Намагається в рухах передати прості образно-виразні дії того чи іншого персонажа, повторює ці рухи з іграшками
- Дає змогу іншим дітям зіграти свою роль
- Висловлює власні судження щодо поведінки героя
- Під час передачі образу використовує засоби інтонаційної виразності

Літературна діяльність

- Розуміє, емоційно сприймає та розповідає українські народні казки, пісеньки, забавлянки, оповідання
- Відтворює окремі фрази, частини художнього тексту за допомогою навідних запитань педагога
- Помічає особливості казки: звороти, повтори
- Розуміє та виразно читає поетичні твори
- Передає ритму вірша, ритм народної забавлянки
- Передає емоційну виразність окремих речень під час вивчення вірша напам'ять
- Переказує добре знайомі художні твори за допомогою навідних запитань та підказувань
- Передає речення в питальній інтонації
- Відтворює рухи, жести героїв за текстом літературного твору
- Розглядає ілюстрації, пригадуючи зміст художнього твору
- дотримується правил користування книгою (не рве сторінок, бере книжку чистими руками, не малює по сторінках книги)

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність, формування особистості у грі

- виявляє активність у різних видах ігрової діяльності з однолітками та дорослими
- У спільних іграх дотримує правил моральних норм поведінки
- Враховує смаки та вподобання однолітків щодо вибору виду ігрової діяльності, атрибутів, сюжету, місця гри
- Намагається не конфліктувати
- Намагається утримуватися від суперництва в ігровій діяльності, пропонує свою допомогу
- Відчуває гордість за свої досягнення, радіє власній кмітливості та вмінням
- Відрізняє ігрову діяльність від інших видів діяльності
- Знає, що існують різні види ігор
- Використовує за призначенням атрибути до ігор
- уперше проявляє спроби враховувати властивості предметів під час використання їх у грі
- виявляє зацікавленість спільною грою
- Цікавиться своєю роллю у грі
- Передає в іграх свої враження від спілкування з довірливими
- Передає в іграх види діяльності та взаємини дорослих

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Сенсорні еталони, елементарні математичні уявлення

- Лічить предмети в межах 5, вживаючи числівники
- Порівнює контрастні за кількістю множини предметів (один – багато)
- Визначає період доби на основі спостереження за природними ознаками (сонце встає – ранок, сонце високо над головою – день тощо)
- Розрізняє і називає геометричні фігури: площинні – квадрат, круг, трикутник; об'ємні – куля, куб
- Порівнює та добирає контрастні за величиною предмети
- Класифікує предмети за однією ознакою
- Володіє прийомами порівняння множин за кількістю, способом накладання та прикладання елементів однієї множини до елементів іншої

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Чітко і правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, крім [р]; володіє правильною вимовою шиплячих [ш], [ж],[ч]
- Володіє розповідною, питальною, окличною інтонаціями
- Промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу

Словникова робота

- Розуміє й активно вживає слова всіх частин мови
- Вживає узагальнювальні слова
- Правильно вживає синоніми, антоніми

Граматична правильність мовлення

- Оволодіває основними граматичними формами (рід, число, відмінок), правильно вживає рід і число іменників

- Утворює нові слова за допомогою префіксів за-, з-, на-, суфіксів, що виражають зменшеність та збільшеність предмета, емоційну оцінку пестливості
- Добирає однокореневі слова
- Використовує у мовленні складні іменники зі з'єднувальною голосною (зокрема, снігопад) та інші складні слова
- Правильно вживає теперішній, минулий і майбутній час дієслів
- Вживає ступені порівняння прикметників
- У мовленні використовує займенники
- Узгоджує іменники з прикметниками в роді та числі
- Будує прості, поширені речення з прийменниками, сполучниками, однорідними членами речення, з прямою мовою

Зв'язне мовлення

- Відповідає на запитання за змістом сюжетних та предметних картинок, художніх текстів, театральних вистав
- Разом із дорослим складає описові розповіді (3-4 речення) про іграшки, предмети, зображення на картинках
- Переказує за допомогою запитань добре знайомі казки
- Використовує в мовленні образні вирази (з текстів забавлянок, казок), звуконаслідувальні слова, фразеологічні звороти, приказки

Мовленнєвий етикет

- Активно вживає слова ввічливості: вітання, прощання, вибачення, подяки
- Вислуховує співрозмовника
- Говорить спокійним голосом
- Вітається, називаючи ім'я дитини, ім'я та по батькові дорослого
- Не втручається в розмову дорослих

Підготовки руки дитини до письма

- Виконує вправи пальчикової гімнастики
- Ліпить (глина, пластилін, тісто), малює, аплікує
- Грається піском, природним матеріалом (камінці, палички, горіхи тощо) та предметами домашнього вжитку (корки від пластикових пляшок, мотузки, прищіпки)
- Викладає візерунки з мозаїки, нескладні зображення з лічильних паличок
- Викладає зображення за допомогою пазлів
- Стискає і розтискає гумові іграшки
- Застібає (розстібає) гудзики, кнопки різної величини на спеціально виготовлених посібниках та на одязі

ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (5 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ» ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Дотримує норм особистої гігієни, культури поведінки за столом
- Розуміє необхідність гартування, із задоволенням бере участь у гартувальних процедурах, має потребу в активній руховій діяльності
- Виявляє інтерес до результатів рухової діяльності; може добре тримати рівновагу, стежити за положенням свого тіла під час виконання різноманітних вправ
- Уміє ходити з вільними, природними рухами рук, тримаючись прямо; бігає легко, ритмічно, володіє різними видами ходьби та бігу

- Упевнено стрибає з місця, відштовхуючись обома ногами й змахуючи руками
- Вміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів
- Уміє ловити м'яч кистями рук; проявляє влучність у киданні м'яча у ціль
- Дотримує певних інтервалів під час руху в різних видах шиккування, добре орієнтується в просторі
- виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно з'їжджає на санчатах із гірки, їздить на триколісному й двоколісному велосипедах, плаває, проявляє витримку та наполегливість

Здоров'я та хвороби

- Називає основні частини тіла людини, функції деяких органів
- Розуміє значення руху в оздоровленні людини
- Виконує гартувальні процедури та розуміє їх значення для здоров'я
- Розуміє, що брудна вода – загроза для здоров'я, знає цілющі властивості води
- Виконує гігієнічні процедури
- Доглядає за чистотою свого тіла
- Має практичні навички використання природних чинників в оздоровленні
- Знає основні правила захисту від інфекційних хвороб, надання першої допомоги хворій людині
- Розуміє, що шкідливі звички впливають на здоров'я, намагається їх позбутися
- Має знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу
- Розуміє потребу користування індивідуальними предметами гігієни
- Розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини
- Усвідомлює вплив санітарного стану приміщення на здоров'я людини
- Має навички культури поведінки за столом та гігієни харчування
- Відрізняє корисні рослини від шкідливих та отруйних
- Підтримує добрі взаємини з дітьми та дорослими;

Безпека життєдіяльності

- Розуміє причини виникнення пожежі,
- Має поняття про різні види переходів, дорожні знаки для пішоходів, правила поведінки у транспорті та біля дороги
- Дотримує правил поведінки з незнайомими
- Розуміє небезпеку від користування гострими, ріжучими та вибухонебезпечними предметами, небезпеку самостійного користування ліками і термометром, електроприладами
- Уміє налагоджувати стосунки в мікрогрупі, проявляти товарищівість
- Вміє дружити та уникати сварок
- Знає отруйні гриби, ягоди, рослини
- Знає про температурні травми та запобіжні заходи
- Знає про те, як треба поводитися з чужими та домашніми тваринами
- Вміє поводитися на водоймі у різні пори року
- Уникає гарячих предметів
- Знає, що не можна на морозі доторкатися до металу
- Усвідомлює, що в зимовий період небезпечно ходити під дахами та балконами, з яких звисають бурульки
- Розрізняє стиглі та нестиглі плоди, ягоди; знає, що вживати їх небезпечно для здоров'я

- Розуміє, що вживання сумнівних ягід, плодів, рослин може спричинити отруєння

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Прагне позитивних форм поведінки, уважна до оцінок дорослих
- Дотримує елементарних правил культури спілкування з дорослими й однолітками
- Намагається оцінити дії та вчинки інших людей з позиції відомих правил та оцінок
- Вміє порадити за однолітків; звертаючись до них, проявляє вміння зрозуміти їх, допомогти їм
- Проявляє посильну турботу про літніх людей
- Прагне виконувати трудові доручення дорослих, діяти разом із ними
- Володіє необхідними культурно-гігієнічними навичками
- Вміє культурно поводитися у громадських місцях

Основи правової культури

- Знає, що для життя людини потрібні їжа, вода. Відрізняє корисну їжу від шкідливої
- Знає про різні види відпочинку і бере активну участь у його проведенні
- Знає, що немає більшої цінності, ніж здоров'я
- Проявляє ввічливість, культуру поведінки у спілкуванні з дорослими й однолітками
- Поважає право на ім'я інших, не дає товаришам прізвиськ
- Знає, сім'я – основа життя людини, об'єднує найрідніших людей і складається з батьків і дітей
- Має елементарні уявлення про права та обов'язки дитини; пояснює їх відмінність
- Знає, що має право на щасливе життя, обов'язок держави захищати її
- Знає, що кожна людина має ім'я, яке вказує на належність до певної статі
- Називає своє місце в родині з різних позицій: онук (онука), син (дочка), брат (сестра)
- Знає свою повну адресу
- Знає, що на планеті живе багато людей із різними відмінностями, які розмовляють різними мовами, але їх усіх треба поважати
- Проявляє інтерес до навчання
- Відображає права й обов'язки у сюжетах казок, іграх
- Пояснює своє місце та обов'язки в родині
- Вміє малювати дерево родоводу, зображувати дорослих і дітей, їхню кількість за допомогою символів
- Знає, що лише завдяки спільним зусиллям можна підтримувати порядок в оселі, в дошкільному навчальному закладі
- Знає назви трудових дій, пов'язаних із певним трудовим процесом
- Старанно виконує обов'язки чергових у їдальні, на занятті, в куточку живої природи

Народознавство

- Володіє елементарними трудовими навичками, бережно ставиться до результатів людської праці

- Дотримує норм культури спілкування, поважає інших, турбується про них, проявляє привітність та гостинність, пошану до старших
- Дотримується родинних звичаїв і традицій під час святкування свят
- Має загальні уявлення про культуру українського народу, про звичаї та традиції, про споконвічне прагнення українців до краси
- Емоційно сприймає народну іграшку, традиційний одяг, вироби народних майстрів
- Розуміє, що Україна є Батьківщиною, що в українців є своя мова, звичаї та традиції, календарно-обрядові свята. Виявляє стійкий інтерес до історії рідної землі
- Має уявлення про житло, предмети народного декоративно-ужиткового мистецтва, їх використання в повсякденному житті, народну іграшку, вишивку, український національний одяг, сім'ю та сімейні традиції в Україні та в Західному регіоні
- Милується виробами народного декоративно-ужиткового мистецтва, охоче слухає різноманітні народні пісні, дивиться і емоційно сприймає виконання хореограф. композицій у виконанні дорослих і дітей
- Бере участь у дійствах календарно-обрядових свят
- Проявляє ініціативу, відтворює кращі зразки народного фольклору та речей народно-ужиткового мистецтва

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Визначає зміни в природному довкіллі і знає, що ці зміни залежать від обертання Землі навколо Сонця
- Розрізняє пори року
- Визначає стан погоди (дощ, сніг), стан повітря (холодне, тепле, гаряче); знає, якою є погода у Західному регіоні у весняно-літній та осінньо-зимовий період
- Усвідомлює, як утворюється вітер (рухається повітря); як утворюється лід (замерзає вода)
- Визначає властивості піску, глини, землі; основні ознаки води (на дотик, за смаком, кольором), вода – це рідина; дощ і калюжі – це вода
- Називає пори року і визначає зміни в рослинному і тваринному світі
- Класифікує об'єкти: дерева, кущі, квіти, овочі, фрукти, птахи, комахи, тварини та називає їх, зокрема ті, що найпоширеніші у Західному регіоні
- Розпізнає диких і свійських тварин, знає їхні особливості, спосіб пересування та називає тих, які є у регіоні
- Розуміє, що бджоли роблять мед із нектару квітів; бджіл розводять на пасіках, мухи і комарі – корм жаб, ящірок, ластівок
- Називає кімнатні рослини (бегонія, герань, лілія амазонська, колеус, бальзамін тощо), знає основні правила догляду за ними
- Називає рослини і тварин, занесених до Червоної книги України (рослини – анемона, пролісок, фіалка тощо; тварини – їжак, білка, лось тощо), і тих, які є у Карпатському заповіднику
- Доглядає за квітами в куточку природи, рослинами на грядці; прополює їх, підживлює, висаджує
- Веде довготривалі спостереження, доглядає за рослинами і тваринами

- Розуміє, що в довкіллі немає ані корисних, ані шкідливих тварин – усі однаково важливі
- Бачить красу рідної землі, бережно ставиться до об'єктів природи
- Дотримує правил поведінки на природі, в зонах відпочинку
- Цікавиться зоряним небом і планетами Сонячної системи, їх особливостями

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Самостійно займається певною діяльністю, прагне підтримувати порядок і затишок у домі
- Шанобливо ставиться до рідного краю, до людей, їхнього минулого
- Знає, що разом із родиною живе в Україні; впізнає державну символіку (Прапор, Гімн, Герб), любить Батьківщину
- Знає назву міста (села), в якому проживає, його визначні місця
- Називає предмети побуту, коротко характеризує їх
- Розповідає про свої враження від побаченого

Предметно-практична діяльність

- Вміє самостійно одягатися, роздягатися, взуватися, роззуватися; доглядати за своїм одягом і речами
- Самостійно вмивається, стежить за своєю зачіскою, користується носовичком
- Сумлінно виконує обов'язки чергового в їдальні та під час підготовки до занять
- Підтримує порядок у груповій кімнаті: в куточку іграшок, книги
- Прибирає майданчик від опалого листя, сміття
- Стежить за чистотою піску в пісочниці, перекопує пісок
- Миє виносні іграшки, пере ляльковий одяг
- Працює в куточку природи (підливає рослини, розпушує землю, витирає листя кімнатних рослин, годує мешканців куточка, миє годівниці); на городі (сіє насіння рослин, висаджує розсаду, підливає їх, збирає врожай)
- Допмагає дорослому міняти воду в акваріумі, пересаджувати рослини
- Дбає про осілих птахів (разом з дорослими)

Основи економічної культури

- Оперує нескладними економічними поняттями: «товари», «послуги», «гроші», «торгівля», «покупка», «споживач»
- Знає про ощадливе використання світла, води, газу
- Визначає першочергові потреби сім'ї, розуміє, що часом необхідно відмовитися від бажання придбати якусь річ
- Знає, що таке товар, як його можна придбати
- Знає різноманітні торгові заклади й товари, що їх вони продають
- Знає, що речі, які викидають, проходять вторинну переробку
- Знає, що сміття потрібно сортувати і викидати у різні контейнери

Світ мистецтва

- Впізнає народну іграшку та захоплюється витворами українського мистецтва
- Емоційно реагує на тембр, ритм, лад музичних творів
- Цілісно сприймає і розуміє зміст художніх творів та їх жанр
- Емоційно відгукується на виставу, співчуває героям, реагує на їхні вчинки

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- Користується в образотворчій діяльності не лише традиційними матеріалами та інструментами, але й новими
- Визначає мету, завдання, планує послідовність дій
- Удосконалює власні вироби, переробляє у разі потреби
- Намагається знайти виробам практичне застосування
- Дотримується правил безпеки під час занять образотворчою діяльністю
- Самостійно прибирає робоче місце після закінчення роботи
- Цілеспрямовано привертає увагу дорослого й однолітків до власних виробів
- Прагне передати власне «Я» у художньо-творчих діях
- Відмовляється від надмірної допомоги дорослого, прагне самостійно досягти успіху
- Розповідає про задумане, способи досягнення мети, може прокоментувати ці дії, прогнозує кінцевий результат
- Виявляє бажання займатися художньою творчістю
- Має уявлення про жанри живопису, розуміє їх своєрідність
- Прикрашає перед святами свою домівку, групу власними виробами
- Власноруч виготовляє подарунки рідним і близьким
- Намагається проявити у роботі творчість
- Пробоє нове, незнайоме, проявляє зацікавленість до останнього, запитує, співвідносить побачене з власним обсягом знань
- Проявляє винахідливість, фантазію, самостійність
- Охоче експериментує з нетрадиційними техніками в образотворчій діяльності, очікує позитивного результату роботи

Художньо-продуктивна діяльність. Образотворча діяльність (конструктивна діяльність)

- Уміє працювати з різними видами конструкторів, добирає деталі відповідної форми, розміру та колірної гами
- Має навички роботи з папером, клеєм та ножицями
- Творчо змінює будівлю, створюючи сюжетні споруди
- Добрає відповідні матеріали для виготовлення виробу за зразком, моделлю, фотографією
- Збагачує і розширює предметно-ігрове середовище створеними власноруч і разом із дорослими конструкціями, іграшками, саморобками, використовуючи їх для реалізації ігрових задумів

Музична діяльність

- Здатна захоплюватися красою музики та її виражальними засобами
- Співає природним голосом, без напруження, протяжно

- Починає і закінчує музичний твір разом з усіма дітьми
- Співає з інструментальним супроводом і без нього
- Вміє починати музичний твір після музичного вступу
- Ритмічно виконує рухи під музику, узгоджує їх із динамікою, характером, темпом, своєчасно змінює рухи під час танців та хороводів
- Виконує танці по одному та в парах, здатна імпровізувати рухи
- Драматизує музичні твори українських народних пісень та ігор
- Грає на музичних інструментах, добирає з допомогою вихователя мелодії, створює музичні мелодії та привітання

Театралізована діяльність

- Доречно імітує рухи, жести персонажів
- Вдало передає рольову поведінку
- Згруповує однолітків для спільної театралізованої діяльності
- Вміє відтворювати позитивних і негативних персонажів
- Зважає на інтереси інших учасників дійства
- Емоційно переживає сюжет твору
- Знає, називає та може передати основні емоції людини
- Вдало передає характерні риси персонажів
- Діє в ігрових ситуаціях відповідно до змісту
- Вміє розповісти про враження від вистави
- Описує характер героя, його вчинки
- Пробує читати монолог
- Висловлює своє ставлення до художніх творів
- Розуміє, що вистава з гарними яскравими декораціями ліпше сприймається
- Бере активну участь в обговоренні сюжету
- Проявляє фантазію та вигадку, передаючи образ персонажа, відтворює власну думку про нього

Літературна діяльність

- Супроводжує рухами текст літературного твору
- Розуміє мораль казки, адекватно оцінює поведінку її героїв, висловлює своє ставлення до них
- Емоційно сприймає характер твору, розуміє зміст соціально-побутових казок, розуміє призначення книги, бережно до неї ставиться, за потреби «ремонтує» її
- Розрізняє жанрові особливості прозових і віршованих творів
- Читає напам'ять вірші та твори малого фольклорного жанру (потішки, забавлянки, лічилки, мирилки, скоромовки, загадки, прислів'я, приказки, народні пісні)
- Визначає повтори, образні вирази, початок та закінчення казки
- Знає українські народні казки
- Розповідає казки за змістом художніх творів і розповідає за ними
- Самостійно влаштовує театралізовані ігри, ігри-драматизації за змістом добре відомих художніх творів
- Бере участь в інсценуванні художніх творів

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність, формування особистості у грі

- Бере активну участь у різних видах ігрової діяльності, в тому числі народних іграх, зіставляє кінцевий результат із метою
- Проявляє самостійність у виборі ігор
- Прагне запобігти конфліктним ситуаціям, дотримує норм культури ігрової діяльності
- Розуміє доконечність планомірності дій під час гри, добре відрізняє гру від інших видів діяльності
- Проявляє інтерес до спільної з однолітками діяльності, цікавиться визначенням власної ролі у грі
- В іграх передає враження від доквілля
- Намагається відійти від шаблонів, творчо використовує засоби для гри

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Сенсорні еталони, елементарні математичні уявлення

- Групує та систематизує предмети
- Переміщається у просторі за заданим напрямком
- Розрізняє частини доби, оперує поняттям «доба»
- Називає геометричні фігури та просторові геометричні форми
- Виокремлює з групи предметів предмети із заданими властивостями
- Знаходить геометричні фігури та просторові геометричні форми в предметах навколишнього середовища
- Розуміє, що останній числівник при лічбі відноситься до всієї групи перелічуваних предметів
- Розуміє просторове розміщення предметів, часові відношення на основі побутових прикладів
- Розкладає предмети за вказаною ознакою в порядку зростання або спадання
- Володіє прийомами накладання, прикладання
- Лічить в межах 5 кількісною та порядковою лічбою

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Правильно вимовляє всі звуки рідної мови
- Розрізняє близькі фонеми
- Виокремлює слова з потрібним звуком із тексту
- Виокремлює перший і останній звуки
- Регулює силу голосу відповідно до ситуації
- Диференціє поняття «звук», «слово»
- Інтонаційно вимовляє звук у слові
- Добирає слова з потрібним звуком
- Складає речення за наочним матеріалом
- Послідовно називає слова у реченні

Словникова робота

- Вживає слова всіх частин мови
- Розрізняє і правильно вживає узагальнювальні абстрактні слова, слова, що означають збірні, образні вирази; складні, багатозначні слова
- Добирає синоніми й антоніми до слів
- Створює нові слова від усіх частин мови
- Користується образними виразами, фразеологічними зворотами відповідно до ситуації, а також звуконаслідувальними словами
- Намагається стежити за своїм мовленням: не вживати діалектних слів, вказівних займенників (без потреби)

Граматична правильність мовлення

- Засвоює граматичні форми, відмінкові закінчення, хоч робить незначні граматичні помилки (чергування приголосних)
- Утворює форми однини та множини
- Утворює від інших частин мови нові граматичні форми за допомогою суфіксів, префіксів
- Засвоює рід іменників, кличний відмінок як у звертанні до дітей, так і до дорослих
- Утворює наказовий спосіб дієслова
- Будує речення різного типу: прості, складносурядні зі сполучними словами, прямою мовою
- Правильно вживає відмінкові форми неозначених займенників
- Вживає у мовленні порядкові числівники й узгоджує їх з іменниками

Зв'язне мовлення

- Самостійно вступає у розмову з дітьми, дорослими, підтримує діалог
- Веде організований (стимульований) діалог на запропоновану тему, груповий діалог (бесіду)
- Відповідає реченнями на запитання за змістом картини, художнього тексту
- Складає розповіді за зразком вихователя: описові, сюжетні, з опорою на наочний матеріал і без нього
- Переказує знайомі оповідання й казки

Мовленнєвий етикет

- Володіє мовленнєвим етикетом (вітання, прощання, знайомства, подяки, вибачення, прохання)
- Намагається не вживати у мовленні слів-вульгаризмів, жаргонних слів, діалектів
- Не втручається у діалог дорослих
- Розмовляє з дітьми та дорослими привітно
- Висловлює незгоду спокійним тоном

Підготовки руки до письма

- Впізнає на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання і пам'ять

- Вміє ліпити, аплікувати, конструювати, виконує декоративні малюнки; викладає візерунки з мозаїки та дрібного природного матеріалу; зав'язує та розв'язує шнурки з метою розвитку кисті руки, дрібних м'язів пальців, координації рухів руки, пальців, передпліччя, очей, розвитку окоміру
- Впізнає на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання і пам'ять

ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (6 РІК ЖИТТЯ) ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ «УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ»

Здоров'я та фізичний розвиток

- Знає правила безпечного загартування організму повітрям, водою та сонцем
- Виконує правила особистої гігієни, усвідомлює доконечність дотримання режиму харчування, активної діяльності та відпочинку, знає основні ознаки здоров'я
- Володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби
- Отримує фізичне та естетичне задоволення від чіткого виконання рухових дій
- Прагне до легкості в ходьбі й бігові, під час бігу енергійно відштовхується від опори, збільшує довжину кроку, бігає з різною швидкістю, поєднує біг з подоланням перешкод
- Стрибає у висоту та довжину з розбігу, правильно розбігається
- Уміє підкидати та ловити м'яч однією рукою, відбиває м'яч від підлоги, стіни, поєднує мах з енергійним кидком предмета
- Лазить по гімнастичній стінці (драбині) різними способами, оволодіває лазінням по канату довільним способом; успішно пролізає в обруч прямо, лівим та правим боком, підлізає під дугу, перелазить через лаву (колоду) довільним способом. Уміє кататися на велосипеді, плаває довільним способом, знає спрощені правила ігор спортивного характеру (бадмінтон, городки, футбол, баскетбол)

Здоров'я та хвороби

- Знає будову власного тіла
- Володіє практичними навичками особистої гігієни та культури споживання їжі
- Розуміє, що рухова активність і гартувальні процедури приносять користь здоров'ю; володіє навичками виконання основних рухів і вправ гуртування
- Розуміє важливість для здоров'я дотримання режиму харчування, сну, рухової активності
- Розрізняє хвору та здорову людину та розуміє причини захворювань
- Має знання про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я
- Усвідомлює можливі чинники загрози здоров'ю людини
- Має практичні навички допомоги дорослим, які захворіли

- Розуміє корисність споживання овочів і фруктів для організму
- Розуміє залежність стану здоров'я від продуктів харчування
- Усвідомлює необхідність дотримання профілактичних заходів, має поняття про вплив санітарного стану приміщення на здоров'я
- Знає, який профілактичних заходів потрібно дотримуватись, щоб не захворіти
- Намагається стримувати негативні емоції; розуміє, що вони негативно впливають як на власне здоров'я, так і здоров'я довколишніх
- В іграх, у стосунках з дітьми проявляє дружнє взаєморозуміння
- Розуміє: якщо добре поводитися, це приносить не лише позитивні емоції, а й впливає на гарний настрій довколишніх
- Розуміє оздоровчу спрямованість побуту українського народу, знає страви української національної кухні та про їх вплив на здоров'я
- Усвідомлює вплив сезонного одягу на здоров'я людини й одягається відповідно до пори року
- Розуміє вплив природи та погодних умов на настрій та самопочуття людини
- Знає деякі лікарські рослини та методи їх застосування
- Розуміє, що відпочинок на природі є фактором зміцнення здоров'я
- Вміє застосовувати набуті знання на практиці
- Уміє діяти самостійно, свідомо, мотивувати свої вчинки

Безпека життєдіяльності

- Уміє запобігати виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки вдома, вміє діяти при виникненні пожежі та знає про роботу пожежників
- Уміє використовувати елементарні засоби гасіння вогню, користуватися телефоном для виклику рятувальних служб
- Знає частини вулиці, орієнтується за світлофором та деякими дорожніми знаками; має уявлення про роботу ДАІ
- Знає правила поведінки у транспорті, а також як поводитися, якщо загубився в незнайомому місці
- Відрізняє найвідоміші отруйні гриби від їстівних, керується правилами поведінки щодо обережного поводження з домашніми та безпритульними тваринами
- Має уявлення про небезпеку та захист від комах, знає про поведінку в лісі, в полі, біля водойми в різні пори року
- Уміє користуватися ножем, ножицями, голкою, виделкою, іншими гострими та ріжучими предметами
- Знає про наслідки неправильного використання ліків та про можливі ртутні ураження при пошкодженні колби термометра
- Знає про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами
- Має уявлення про поведінку під час стихійного лиха (ураган, гроза, злива, повінь, землетрус)

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Формування основ духовно-моральних якостей

- Має уявлення про родину та родовід, стосунки та захоплення членів родини
- Намагається поводитися відповідно до норм християнської моралі

- Виявляє любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх
- Володіє навичками спілкування з дорослими та дітьми, проявляючи ввічливість
- Виявляє стриманість у висловлюванні негативних суджень
- Виявляє дружні та товариські стосунки з дітьми, допомагає молодшим дітям
- Уміє поступливо, ввічливо ставитися до дітей протилежної статі
- Усвідомлює відмінність між добром і злом, може пояснити свої вчинки, схвалити або засудити їх
- Може визнати свою провину, поступитися власними інтересами заради загального благополуччя
- Допомагає батькам та іншим членам родини
- Уміє з повагою ставитися до рідних, знайомих, чужих літніх людей
- Здатна до самоконтролю у діяльності
- Зважає на думку інших
- Аналізує свою поведінку
- Дотримується культури поведінки у громадських місцях, транспорті
- Розрізняє гумор і образ

Основи правової культури

- Має знання про добро та зло як протилежні категорії людського буття
- Уміє оцінювати поведінку людей, самостійно намагається знайти вихід із будь-якої ситуації
- Має уявлення про школу, про шкільне навчання
- Виявляє інтерес до навчання в школі
- Сумлінно виконує свої обов'язки

Народознавство

- Має уявлення про культурні традиції свого народу та свого регіону, підтримує родинно-побутові традиції спілкування
- Виявляє інтерес до історії свого краю, емоційно сприймає творчість народних умільців, цінує результати їхньої праці
- Ознайомена з історією України, її столиці, рідного міста (села), регіону
- Має уявлення про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу, національної іграшки, оберегів
- Має уявлення про українську кухню
- Має знання про українські народні ремесла, промисли, які поширені в Західному регіоні, їх історичні витоки і сучасне використання
- Використовує фольклорні жанри (віншування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри)

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Ознайомлення з природою

- Визначає зміни в природному довкіллі
- Називає пори року, їх послідовність, упевнено визначає їх характерні ознаки
- Усвідомлює, що зменшення сонячного тепла спричинює зміни у природі, що з ними пов'язані зміни в рослинному і тваринному світі

- Розуміє, що вода – середовище для існування живих істот; місцезнаходження води, її якості, місця лікувальної води та назви рік
- Знає поширені явища природи своєї місцевості (роса, дощ, туман, веселка, гроза, град, мороз, снігопад, хуртовина, паморозь, іній)
- Орієнтується у властивостях піску, глини, ґрунту
- Називає городні рослини, розрізняє їх
- Розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини; порівнює та аналізує їх особливості
- Називає різновиди лісу (листяний, хвойний), знає назви тварин і рослин, які поширені в лісі
- Називає лікарські рослини та їх лікувальні властивості. Розуміє цінність життя і здоров'я людей, їх залежність від природного довкілля
- Доглядає за рослинами, тваринами у куточку природи
- Називає свійських і диких тварин своєї місцевості, вміє знаходити спільне та відмінне у їхніх зовнішніх ознаках; знає назви дитинчат тварин
- Розуміє, що свійські тварини потребують піклування; без них життя було б не таким цікавим, яскравим, радісним
- Називає і розпізнає птахів за зовнішніми ознаками, порівнює їх за величиною, забарвленням пір'я, способом пересування і за звуками
- Називає декілька рослин і тварин, занесених у Червону книгу України
- Усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води
- Підтримує чистоту дитячого майданчика та в зонах відпочинку (парк, сквер, ліс, озеро тощо)
- Захоплюється загадковою та таємничою природою Космосу.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

- Бережно ставиться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей
- Виявляє любов до своєї країни, бажання бути гідним її громадянином
- Усвідомлює, що є громадянином України; знає та шанує символіку України, видатних людей свого краю; любить своє місто (село), знає його характерні особливості
- Розуміє, що у світі живуть різні народи і нації
- Знає про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовує знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту, встановлює взаємозв'язки, класифікує; планує свої дії, погоджуючи їх з іншими;
- Обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес до різних професій, розрізняє і групує за призначенням транспортні та комунікативні засоби.

Предметно-практична діяльність

- Самостійно й охайно одягається і роздягається в певній послідовності
- Стежить за своїм одягом і взуттям, чистить та просушує вологий одяг, взуття
- Чистить зуби, стежить за чистотою нігтів, без нагадування миє руки та користується носовичком чи серветкою.
- Підтримує порядок у груповій кімнаті (складає іграшки після гри, бере участь у колективному прибиранні)

- Разом з дорослим підмітає доріжки та розчищає їх від снігу
- Збирає опале листя, сміття
- Перекопує та поливає пісок у пісочниці
- Сумлінно виконує обов'язки чергового та доручення вихователя
- Під керівництвом дорослого піклується про тварин і риб у куточку природи
- Самостійно поливає квіти, обприскує їх, витирає листя, висаджує рослини, розпушує землю
- Разом з дорослим садить саджанці дерев і кущів, доглядає за ними
- Працює на городі: виконує весь цикл робіт – від планування до збирання врожаю
- Виготовляє вироби з паперу, картону, тканини, природного і штучного матеріалу

Основи економічної культури

- Має уявлення про товарно-грошові відносини, вміє здійснити покупку, класифікує товар
- Знає, для чого існують банки; деякі професії людей, які працюють у банківській сфері
- Уміє раціонально використовувати залишки продуктів харчування
- Намагається економно використовувати електроенергію, воду, газ
- Розуміє доконечну потребу в дотриманні встановлених правил
- Усвідомлює, що комп'ютер і калькулятор допомагають у веденні сімейного господарства

Світ мистецтва

- Самостійно називає жанр музичного твору, характер та засоби музичної виразності
- Знає та розрізняє основні жанри літературного твору
- Знає основні жанри образотворчого мистецтва, твори відомих класиків образотворчого мистецтва та сучасних митців
- Знає і впізнає вироби народних умільців (вишивка, народна іграшка, писанка, кераміка, тощо)
- Знає прізвища декількох відомих українських письменників, художників-ілюстраторів, їхні твори

Художньо-продуктивна діяльність Образотворча діяльність

- Виявляє елементарну практичну вмільність в образотворчій діяльності
- Володіє різними способами передачі образів
- Планує свої дії, передбачає майбутній результат
- Самостійно займається художньою творчістю
- Залучає однолітків до створення спільних робіт
- Уміє малювати контури й силуети людей різного віку та статі
- Розуміє доцільність раціонального використання матеріалів для художньо-творчих дій
- У колективній роботі намагається досягти високих стандартів, розуміє і приймає не лише схвальну оцінку. Здатна тривалий час займатися художньо-творчою діяльністю
- Осмислено надає перевагу продуктивній діяльності у вільний час

- Намагається досягти у роботі високих результатів, помічає недоліки власних виробів, самостійно усуває їх
- Із задоволенням передає власне «Я» в образотворчій діяльності, з симпатією сприймає себе, передає цей позитив у роботах
- Знає властивості матеріалів для художньо-творчої роботи, охоче експериментує з ними, знає правила безпечного користування ними
- Цікавиться художньо-творчими професіями: художник-пейзажист, анімаліст, дизайнер, художник портретист, скульптор, архітектор
- Має власну думку щодо своїх робіт
- Порівнює власний портрет із зображеннями інших людей
- Аналізує власні роботи та твори мистецтва
- Передає враження від творів мистецтва
- Коментує свої дії у процесі роботи
- Захоплюється витворами мистецтва
- Виявляє художній смак, може оцінити роботи інших, розділяє гарне – негарне
- Охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети
- Вдається до апробації нового та незвичного, шукає ефективніші засоби
- Самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ
- Виявляє фантазію, веде пошукову діяльність
- Спільно будує, творчо розвиває сюжети ігор із будівлями
- Створює нові споруди за зразком, світліною, малюнком, різні їх варіанти за умовами щодо розміру, форми, кольору, призначення, оздоблення
- Користується узагальненими уявленнями про можливості зведення і зміни різних конструкцій із конкретних матеріалів
- Виготовляє власноруч і разом із дорослими конструкції, іграшки, саморобки, використовує їх для реалізації ігрових задумів
- Втілює власний задум в будівлю, конструкцію

Музична діяльність

- Упізнає твір за вступом і мелодією
- Сприймає музичний твір з позиції краси, виявляє себе емоційно сприйнятливим поціновувачем музики, насолоджується музикою
- Співає інтонаційно чисто, легко закінчує фрази пісень
- Уміє зберігати правильну позу під час співу
- Рухається відповідно до темпу, динаміки музики
- Відтворює ритмічний малюнок танцю (хороводу, гри)
- Разом з іншими дітьми виконує танцювальні рухи: самостійно утворює коло, звужує та розширює його, робить викид ніг під час підскоків, рухається в парі (сходяться в пари і розходяться у різні сторони)
- Уміє дотримувати відстані між парами
- Творчо використовує танці, пісні, придумує власні елементи танців, імпровізує на музичних інструментах
- Виконує в оркестрі на музичних інструментах невеликі п'єси

Театралізована діяльність

- Вправно і влучно передає образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоміму, своєчасно вступає в дію
- Володіє навичками керування маріонеткою
- Розрізняє добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносить їх із власними
- Намагається бути відповідальною, виконує доручені обов'язки
- Керується вподобаннями інших членів театралізації
- Добре орієнтується в емоційних станах, називає їх; проявляє себе емоційним та чуйним глядачем
- Має розвинене сприйняття театралізованого дійства, запам'ятовування, спостережливість
- Уміє самостійно складати сюжети та сценарії, показувати виставу театру іграшок, організувати гру «Театр»
- Усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним
- Уміє читати напам'ять віршовані тексти, переказує прозу, широко застосовує усну народну творчість
- Має чітку розвинену дикцію, користується засобами інтонаційної виразності
- Володіє діалогічним та монологічним мовленням (на рівні компетенції)
- Уміє оцінювати гарні декорації, бере активну участь у виготовленні масок, атрибутів для декору театралізованого дійства
- Обирає вірші, казки, ролі, керуючись власними вподобаннями
- Активно проявляє творчий задум, висуває цікаві ідеї, схильна втілювати їх у діяльність
- Фантазує, має багату уяву, почуття гумору
- Проявляє самостійність, висловлює власну думку щодо перевтілення у сценічний образ
- Вносить у театралізацію творчі фрагменти

Літературна діяльність

- Знає українські народні казки про тварин, фантастичні, соціально-побутові та казки інших народів, розповідає їх
- Визначає у структурі казки зачин, кінцівку, повтори, образні вирази, чарівні предмети
- Змінює початок (кінцівку) казки, вводить нових героїв у зміст казки за завданням вихователя
- Розуміє мораль казки; дає оцінку вчинкам героїв
- Бере участь у бесідах за змістом художнього твору, етичних бесідах та бесідах за запитаннями автора
- Емоційно передає зміст художнього твору
- Визначає настрій твору; відтворює образність мови
- Знає автора та назву вірша, читає його виразно. Добирає слова-рими; чітко, виразно читає вірш, відчуває і передає мелодійність, ритмічність мови, володіє своїм голосом
- Розглядає ілюстрації, називає художній твір відповідно до змісту ілюстрацій, опису героїв
- Орієнтується в жанрах художніх творів

- Має уявлення про будову книги, людей різних професій, які працюють над її створенням
- Чергує в куточку книги, лагодить книги
- Самостійно організовує ігри-драматизації, ігри за сюжетом знайомих творів, театралізовані ігри
- Бере участь в інсценуванні знайомих і нових художніх творів

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Гра як провідна діяльність, формування особистості у грі

- Із задоволенням грає в ігри, проявляє активність
- Фізично витривала, розвинена відповідно до свого віку, швидка, спритна
- Розуміє призначення предметів і відповідно використовує їх в ігровій діяльності, діє впевнено, вправно
- Позитивно сприймає спільну ігрову діяльність
- Розкладає на місце матеріали та атрибути по закінченню гри
- Дотримує моральних норм та правил у грі, намагається бути справедливою, допомагає іншим дотримувати правил гри
- У виборі ролей керується моральними цінностями
- Віддає перевагу певним іграм, ролям, охоче проводить ігри на вулиці; відстоює право на вибір
- Стримує агресивність, намагається уникнути суперечок
- Упевнена у своїх можливостях, гідно поводить себе в разі виграшу (програшу)
- Розповідає про сюжет гри, план майбутніх дій
- Домагається високих стандартів якості у різних видах ігрової діяльності
- Виявляє ініціативу
- Для втілення в рольовий образ варіює вирази обличчя, міняє жести, тембр голосу

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Сенсорні еталони, елементарні математичні уявлення

- Лічить в межах 10
- Порівнює множини за кількістю
- Вміє розв'язувати елементарні (прості) задачі та приклади на додавання, і віднімання в межах 10
- Розрізняє довжину, ширину, висоту, товщину предметів на основі порівняння, зіставлення розмірів двох предметів
- Визначає масу предметів за допомогою ваги, об'єм речовини за допомогою умовної мірки, порівнює предмети
- Розрізняє геометричні фігури (круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, ромб), об'ємні геометричні форми (куля, куб, циліндр, конус)
- Оперує поняттями «тиждень», «місяць», «рік»; знає дні тижня, місяці року, пори року
- Знає цифри 0-9
- Визначає просторове розміщення предметів (включаючи поняття «праворуч», «ліворуч»)
- Розрізняє предмети за розміщенням

- Розуміє склад числа в межах 10
- Порівнює суміжні числа
- Має елементарні знання з народної математики

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Звукова культура мовлення

- Чітко і правильно вимовляє всі звуки та звукосполучення у словах рідної мови і фразах, згідно з нормами фонетики й орфоепії
- Добирає слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки
- Розрізняє і виділяє на слух голосні та приголосні (тверді та м'які) звуки
- Диференціює схожі звуки
- Правильно вимовляє звук [г], знає слова, у яких він вимовляється
- Регулює силу голосу, користується розповідною, питальною та окличною інтонацією
- Правильно ставить наголос як у словах, так і у фразах та реченнях
- Виокремлює слова та речення з потоку мовлення
- Розуміє, що слово позначає предмет, ознаку, дію
- Диференціює поняття «речення», «слово», «склад», «звук»
- Знає, що речення складається зі слів; визначає кількість слів у реченні, їх місце
- Складає речення із запропонованим словом
- Графічно зображає речення та визначає кількість слів у реченні
- Ділить слова на склади та визначає їх кількість і порядок у слові
- Графічно зображує поділ слів на склади
- Правильно ставить наголос у слові та графічно зображує наголошений склад
- Аналізує запропоновані слова
- Розрізняє голосні, тверді та м'які приголосні звуки
- Вільно орієнтується у звуковій структурі слова
- Робить звуковий аналіз слова

Словникова робота

- Вживає слова всіх частин мови; багатозначні, складні, узагальнювальні слова; слова, які означають абстрактні поняття, що характеризують взаємини між людьми
- Користується в мовленні образними виразами, порівняннями
- Добирає синоніми, антоніми, фразеологічні звороти
- Розуміє і правильно пояснює слова-омоніми, переносне значення слів
- Послугується дієсловами недоконаного виду, порівняльними прикметниками
- Володіє словотворенням і словозміною
- Використовує у мовленні багато ввічливих слів і звертань

Граматична правильність мовлення

- Володіє граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); переважно правильно вживає відмінкові закінчення
- Правильно утворює кличний відмінок іменників

- Легко утворює за вказівкою дорослого нові слова (іменники, предметними, дієслова) за допомогою суфіксів, префіксів, а також складні слова
- У мовленні користується різними типами речень: як простими, так і складними, зі сполучниками та сполучними словами, з однорідними членами, прямою мовою
- Складає окличні, питальні, розповідні, безособові речення зі вставними словами
- Добирає спільнокореневі слова
- Помічає і виправляє граматичні помилки у мовленні дітей, власному та мовленні дорослих

Зв'язне мовлення

- Складає описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом вихователя
- Передає зміст знайомої казки, вистави, мультфільму
- Розповідає про події, свідком яких вона була
- Складає творчі розповіді: продовжує розповідь, яку розпочав вихователь, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-міркування, розповідь-пояснення
- Складає розповіді-етюди, розповіді-мініатюри
- Переказує знайомі художні тексти різної складності й композиції за планом вихователя та за частинами
- Поділяє сюжетну картину на логічно завершені частини, придумує назву до частин; об'єднує кілька сюжетів в єдину розповідь (розповіді за серією картин, ілюстрацій, порівняльні розповіді)
- Складає казки, загадки, розповіді про смішні випадки
- Дає розгорнуті відповіді на запитання з монологічними вставками
- Підтримує запропонований діалог відповідно до теми; будує стимульований діалог відповідно до ситуації (групове мовлення)
- Володіє різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування

Мовленнєвий етикет

- Володіє різними формами мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання, вибачення, знайомства, компліменту)
- Дотримується культури мовленнєвого спілкування
- Уміє ввічливо звертатися до незнайомих і малознайомих людей
- Контролює своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, діалектів, вульгарних слів

Пропедевтика підготовки руки до письма

- Складає сюжетні зображення з пазлів, конструює, малює, аплікує, викладає предметні зображення з мозаїки, виготовляє різні вироби з метою розвитку окоміру, зміцнення п'ястка, м'язів пальців рук, кисті, координації рухів очей та передпліччя, кисті рук
- Знає, для чого потрібен зошит
- Виконує вправи зі штрихування зображень, проведення хвилястих, овальних, прямих, дугоподібних ліній

- Орієнтується на сторінці альбомного аркуша та зошита; розуміє поняття «між лініями», «під лінією», «лівий верхній кут», «правий верхній кут», «на лінії»
- Проводить безвідривні лінії в зошиті впродовж 0,5 хв
- Правильно тримає олівець під час виконання графічних вправ

ПОРТРЕТ ДИТИНИ НАПЕРЕДОДНІ ВСТУПУ ДО ШКОЛИ

Психофізіологічний розвиток:

- має зрілі мозкові структури та функції;
- характерною є відносно стабільність та рухливість нервової системи;
- проявляє достатню рухову активність;
- проявляє умілість рук, практичну вправність;
- здорова, не має хронічних хвороб;
- володіє основними гігієнічними навичками;
- знає свою статеву належність, усвідомлює її незмінність, розуміє, чим відрізняється від представників протилежної статі;
- володіє основами безпеки життєдіяльності;
- працездатна, утомлюється лише після чималого навантаження;
- користується як провідною правою/лівою рукою;
- не заїкається і не має інших невротичних проявів.

Інтелектуальний розвиток:

- володіє елементарною системою знань про основні предмети і явища навколишнього світу та саму себе, а також деякими простими поняттями;
- уміє концентрувати увагу, виконує вимоги за інструкцією дорослого;
- диференційовано сприймає різноманітну інформацію (візуальну, аудіальну, тактильну);
- здійснює елементарні операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації;
- усвідомлює основні зв'язки між явищами;
- має розвинене логічне запам'ятовування – добре запам'ятовує і відтворює;
- встановлює логічну послідовність дій;
- відтворює зразок на вимогу;
- робить припущення, висуває гіпотези, виявляє елементи креативності;
- розрізняє звуки мовлення, зіставляє їх з буквами, синтезує звуки у слова; - знаходить потрібні слова для вираження думки, використовує складні речення;
- диференціює числа, додає і віднімає у межах 10, визначає найпростіші зміни цифрових рядів;
- розрізняє реальне й уявне, зовнішнє і внутрішнє;
- знає деякі основи початкових наукових знань.

Мотиваційний розвиток:

- хоче йти до школи;
- вирізняється високою допитливістю – розвинена пізнавальна мотивація;
- може поступитися «хочу» заради «необхідно», відмовитися від бажаного на користь соціально важливого;
- має сформовану мотивацію досягнення, прагне досягти успіху;
- свідомо й відповідально ставиться до майбутнього шкільного життя;
- зацікавлено ставиться до спілкування з новими дорослими та однолітками;
- у соціально прийнятій спосіб само реалізується, самостверджується;
- має сформовану первинну систему матеріальних і духовних потреб.

Емоційний розвиток:

- переживає глибоко, виражає почуття широко, яскраво;
- сприйнятлива, диференціює емоційно-смісловий характер зовнішніх впливів, чутлива до нього;
- знає основні емоції, особливості їх вираження мімікою, жестами, діями, тональністю голосу;
- адекватно виражає свої ставлення, настрої, стан;
- утримується від імпульсивних реакцій, негативних емоцій;
- чутлива до значущих людей, виявляє чуйність, намагається бути суголосною стану та настрою інших;
- оптимістично ставиться до проблем і складностей, має сформоване почуття гумору;
- володіє елементарною емоційною культурою, самовиражається у соціально-прийнятій спосіб.

Розвиток вольової сфери:

- свідомо приймає та утримує мету, діє цілеспрямовано;
- концентрує увагу на завданні, певний час не відволікається;
- мобілізує себе на розв'язання завдань;
- розраховує на власні сили, розмірковує і поводить самостійно;
- звертається по допомогу лише у разі об'єктивної необхідності;
- конструктивно розв'язує проблеми, долає труднощі;
- доводить розпочате до кінця;
- може відстояти власну думку;
- визнає свої помилки;
- дотримується своїх обіцянок.

Соціальний розвиток:

- приймає соціальний статус школяра, усвідомлює його важливість;
- відкрита контактам, комунікабельна;
- прихильно, доброзичливо ставиться до рідних, знайомих, товаришів;
- уміє налагоджувати взаємодію, працювати в команді;
- узгоджує індивідуальні інтереси з груповими;
- реалізує основні моральні принципи, прагне дотримуватися в поведінці та діяльності соціальних норм і правил;
- намагається уникати конфліктів, дружелюбно розв'язує спірні питання, - - може дійти згоди, домовитися;
- орієнтується у поведінці на вимогу дорослого та на совість як внутрішню етичну інстанцію;
- усвідомлює межі схвалювальної і соціально неприйнятої поведінки;
- має більш-менш адекватну самооцінку;
- поважає себе та інших;
- має сформований дитячий світогляд, елементарну систему ставлень

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Дошкільний навчальний заклад №30 в організації освітньої діяльності керується головними засадами державного стандарту - Базового компоненту дошкільної освіти та чинними програмами:
Інваріативна складова Базового компоненту дошкільної освіти здійснюється згідно з вимогами програма розвитку дитини дошкільного віку авт. Білан О.І., «Українське дошкілля».

Варіативна складова Базового компоненту дошкільної освіти реалізується:

- за освітньою лінією «Іноземна мова» використовується парціальна програма «Англійська мова для дітей дошкільного віку», програма та методичні рекомендації(авт. – Інна Кулікова, Тетяна Шкваріна) (профільне спрямування закладу).

Прогнозований результат освітньої програми:

за концептуальними засадами освітня програма втілює прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини та педагога в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності, тому орієнтує на такий прогнозований результат:

Для дітей: збагачений досвід взаємодії дитини раннього та дошкільного віку з соціальним та природним оточенням через організацію специфічних видів діяльності, які формують відповідні життєві компетентності та дозрівання усіх психічних процесів.

Для педагогів: високий рівень педагогічної компетентності через використання інноваційних технологій та передового педагогічного досвіду.